

БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН
АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Тэшиг сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: БУА-2023/42/НА-СТА-ТШЗ

<p>Цахим хуудас: www.audit.mn</p> <p>Булган аймаг 2023 он</p>	<p>Дарга, тэргүүлэх аудитор: Б.Эрдэнэ Утас: 70342580 Цахим хаяг: Erdeneb@audit.gov.mn</p> <p>Аудитын менежер: Ж.Энхцоодол Утас: 70342716 Цахим хаяг: Enkhtsoodolj@audit.gov.mn</p> <p>Аудитор: Б.Энхтөр Утас: 70342495 Цахим хаяг: enkhturb@audit.gov.mn</p>
---	--

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

---

1. Хараат бус аудиторын дүгнэлт .....
  2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл .....
  3. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга.....
    - 3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа.....
    - 3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин .....
    - 3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал .....
    - 3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлт .....
  4. Аудитын тайлан .....
  - 4.1 Ерөнхий зүйл .....
  - 4.2 Материаллаг байдал .....
  - 4.3 Төрийн хэмнэлтийн хуулийн хэрэгжилт.....
  - 4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал .....
  - 4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт .....
  - 4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал .....
5. Аудитын илрүүлэлт .....
  6. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл.....

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

1.ХАРААТ БУС АУДИТЫН ДҮГНЭЛТ

БУЛГАН АЙМГИЙН ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Анхдагчдын өргөн чөлөө 1-120,
Жаргалант баг, Булган сум, Булган аймаг, 63082
Утас/Факс: 7034-2580
E-mail: bulgan@audit.gov.mn

2023.02.14 № 59
танай _____ ны № _____ т

БУЛГАН АЙМГИЙН ТЭШИГ
СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН
ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА
Б.БАТСАЙХАН ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Тэшиг сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Тэшиг сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Төсвийн төслийн саналыг 485.3 сая төгрөгөөр өгсөн боловч тус саналаас 38.6 сая төгрөгөөр бууруулж 446.7 сая төгрөгөөр баталсан байна. Төсвийн төслийг бодитой, үндэслэлтэй төлөвлөсөн боловч үндсэн хөрөнгө бэлтгэх саналыг хасаж баталснаар төсвийн төсөл буурсан байна.

Аудитын гол асуудал

Бидний мэргэжлийн шийдлийн дагуу аудитын гол асуудлууд гэж тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн их нөлөөтэй асуудлуудыг үздэг. Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитынхаа хүрээнд эдгээр асуудлуудыг нэгтгэсэн байдлаар авч үзсэн ба дүгнэлтээ гаргахдаа эдгээр асуудлуудад тус бүрчлэн дүгнэлт гаргаагүй болно.

006020056

Батлагдсан төсвийн хүрээнд байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөгөөр 2022 онд 8 зорилтын хүрээнд 109 ажил төлөвлөж гүйцэтгэлийн биелэлт 92.8 хувьтай дүгнэгджээ.

Бусад асуудлын хэсэг

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй ба үүнд ямар нэг төрлийн баталгаажуулах дүгнэлт гаргаагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

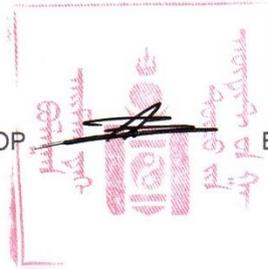
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Б.ЭРДЭНЭ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

СТ-1А

САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	21,998,722.63	33,559,888.23
33	АВЛАГА	10,964,522.63	18,622,148.23
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	-	359,980.60
335	Бусад авлага	7,912,774.63	18,262,167.63
3351	Байгууллагаас авах авлага	43,782.00	255,700.00
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	7,868,992.63	18,006,467.63
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	11,034,200.00	14,937,740.00
354	Хангамжийн материал	11,034,200.00	14,937,740.00
35410	Бичиг хэргийн материал	698,800.00	1,532,970.00
35420	Аж ахуйн материал	7,658,630.00	10,007,500.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	-	772,500.00
35470	Бусад хангамжийн материал	2,676,770.00	2,624,770.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,045,523,740.08	945,351,192.18
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1,045,523,740.08	945,351,192.18
392	Биет хөрөнгө	958,805,240.08	855,095,192.21
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	6,803,399,392.29	6,902,399,392.29
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(6,373,709,568.61)	(6,416,929,826.17)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	232,457,000.00	177,857,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(172,540,010.04)	(138,703,679.92)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	1,281,404,582.76	1,368,508,480.74
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(927,061,579.99)	(1,138,454,694.20)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	54,414,624.00	52,260,830.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(12,546,033.67)	(17,783,003.91)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	83,903,500.00	83,903,500.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(10,916,666.66)	(17,962,806.62)
393	Биет бус хөрөнгө	86,718,500.00	90,255,999.97
39301	Программ хангамж	2,400,000.00	7,100,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(737,500.00)	(1,900,000.03)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	85,056,000.00	85,056,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	1,067,522,462.71	978,911,080.41
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	736,500,280.74	737,376,551.74
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	-	876,271.00
413	Өглөг	-	876,271.00
4136	Бусад өглөг	-	876,271.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	-	876,271.00
42	УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	736,500,280.74	736,500,280.74
422	Урт хугацаат зээл	736,500,280.74	736,500,280.74
4221	Төгрөг	736,500,280.74	736,500,280.74
42211	Засгийн газрын байгууллага, бусад шатны төсөв	736,500,280.74	736,500,280.74
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	331,022,181.97	241,534,528.67
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	331,022,181.97	241,534,528.67
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	200,665,855.00	200,665,855.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	(884,325,432.69)	(973,813,085.99)
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	(884,325,432.69)	(884,325,432.69)
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	(89,487,653.30)
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,014,681,759.66	1,014,681,759.66

6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	<u>1,067,522,462.71</u>	<u>978,911,080.41</u>
---	---	-------------------------	-----------------------

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

СТ-2А

САНХҮҮГИЙН ҮР ДҮНГИЙН ТАЙЛАН

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	584,284,442.00	691,453,505.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	93,093,954.00	143,428,246.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	93,093,954.00	143,428,246.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	641,400.00	223,400.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	92,079,554.00	142,515,646.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	373,000.00	689,200.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	491,190,488.00	548,025,259.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	22,291,988.00	48,355,059.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	13,129,600.00	45,097,019.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	707,388.00	3,208,040.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	-	50,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	468,898,500.00	499,670,200.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	468,898,500.00	499,670,200.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	728,887,254.73	780,937,284.55
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	728,887,254.73	780,937,284.55
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	723,899,816.73	738,699,581.43
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	221,169,057.00	239,373,374.45
210101	Үндсэн цалин	175,644,557.00	180,393,591.36
210102	Нэмэгдэл	45,524,500.00	46,681,330.09
210104	Урамшуулал	-	7,139,000.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	-	5,159,453.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	29,426,403.00	29,460,083.83
210201	Тэтгэврийн даатгал	20,721,239.65	20,266,500.23
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,212,100.00	2,385,255.62
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,769,700.00	1,880,248.51
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	442,400.00	455,342.06
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,280,963.35	4,472,737.41
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	42,386,859.00	41,739,487.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,428,453.00	2,665,143.00
210302	Түлш, халаалт	36,791,993.00	35,918,260.00
210303	Цэвэр, бохир ус	2,166,413.00	3,156,084.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	42,150,029.00	40,560,151.00
210401	Бичиг хэрэг	2,870,150.00	2,571,050.00
210402	Тээвэр, шатахуун	32,647,365.00	28,786,771.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,606,094.00	1,768,200.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	3,140,000.00	6,647,080.00

210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	886,420.00	787,050.00
2105	Нормативт зардал	500,000.00	1,200,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	500,000.00	1,200,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	46,827,654.00	3,339,800.00
210604	Урсгал засвар	46,353,654.00	3,339,800.00
2107	Томилолт, зочны зардал	3,094,000.00	7,088,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,094,000.00	7,088,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	840,600.00	11,548,871.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	168,000.00	10,876,271.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	178,600.00	178,600.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	450,000.00	450,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	44,000.00	44,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	337,505,214.73	364,389,814.15
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	60,407,798.00	70,879,294.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	646,000.00	901,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	276,451,416.73	292,609,520.15
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	4,987,438.00	42,237,703.12
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	29,425,700.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	-	5,340,100.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	23,585,600.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	500,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	4,987,438.00	12,812,003.12
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	4,987,438.00	12,812,003.12
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	(144,602,812.73)	(89,483,779.55)
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	-	3,873.75
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	-	3,873.75
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	-	(3,873.75)
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	(144,602,812.73)	(89,487,653.30)

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

СТ-2А

МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	493,836,834.00	551,300,407.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	641,400.00	223,400.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	641,400.00	223,400.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	641,400.00	223,400.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	493,195,434.00	551,077,007.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	24,296,934.00	51,406,807.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	15,134,546.00	45,097,019.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	707,388.00	6,259,788.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	-	50,000.00

1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	468,898,500.00	499,670,200.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	468,898,500.00	499,670,200.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	457,812,834.00	501,375,207.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	457,812,834.00	501,375,207.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	449,773,648.00	459,137,503.88
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	221,169,057.00	249,870,830.05
210101	Үндсэн цалин	175,644,557.00	185,583,800.00
210102	Нэмэгдэл	45,524,500.00	46,988,577.05
210104	Урамшуулал	-	7,139,000.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	-	10,159,453.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	29,426,403.00	29,460,083.83
210201	Тэтгэврийн даатгал	20,721,239.65	20,266,500.23
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,212,100.00	2,385,255.62
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,769,700.00	1,880,248.51
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	442,400.00	455,342.06
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,280,963.35	4,472,737.41
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	42,381,859.00	42,611,987.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,428,453.00	2,665,143.00
210302	Түлш, халаалт	36,786,993.00	36,790,760.00
210303	Цэвэр, бохир ус	2,166,413.00	3,156,084.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	25,767,344.00	31,909,334.00
210401	Бичиг хэрэг	3,137,250.00	2,440,720.00
210402	Тээвэр, шатахуун	14,949,000.00	17,544,720.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,681,094.00	1,768,200.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	4,000,000.00	9,655,694.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,000,000.00	500,000.00
2105	Нормативт зардал	500,000.00	800,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	500,000.00	800,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	46,518,000.00	6,009,800.00
210604	Урсгал засвар	46,044,000.00	6,009,800.00
2107	Томилолт, зочны зардал	3,094,000.00	7,088,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,094,000.00	7,088,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	972,600.00	10,672,600.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	300,000.00	10,000,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	178,600.00	178,600.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	450,000.00	450,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	44,000.00	44,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	79,944,385.00	80,714,869.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	79,294,385.00	79,714,869.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	650,000.00	1,000,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	8,039,186.00	42,237,703.12
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	29,425,700.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	-	5,340,100.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	23,585,600.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	500,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	8,039,186.00	12,812,003.12
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	4,987,438.00	12,812,003.12

3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	<u>36,024,000.00</u>	<u>49,925,200.00</u>
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	36,024,000.00	49,925,200.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	36,024,000.00	49,925,200.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	-	49,925,200.00
220001	Барилга байгууламж	-	6,420,200.00
222001	Тоног төхөөрөмж	-	38,505,000.00
223001	Бусад хөрөнгө	-	5,000,000.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	<u>(36,024,000.00)</u>	<u>(49,925,200.00)</u>

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

СТ-4А

ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C08	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	200,665,855.00	1,014,681,759.66	(884,325,432.69)	331,022,181.97
D01	2020 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	200,665,855.00	1,014,681,759.66	(884,325,432.69)	331,022,181.97
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	200,665,855.00	1,014,681,759.66	(884,325,432.69)	331,022,181.97
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(89,487,653.30)	(89,487,653.30)
D09	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	200,665,855.00	1,014,681,759.66	(973,813,085.99)	241,534,528.67

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

ТГ

ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

/ төгрөгөөр /

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Өмнөх оны		Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	0.00	0.00	499800200.00	487131744.88
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	0.00	0.00	499800200.00	437291544.88
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	0.00	0.00	470374500.00	407865844.88
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	0.00	0.00	248790100.00	242731830.05
210101	Үндсэн цалин	0.00	0.00	185583800.00	185583800.00
210102	Нэмэгдэл	0.00	0.00	52140100.00	46988577.05
210105	Гэрээт ажлын хөлс	0.00	0.00	11066200.00	10159453.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	0.00	0.00	31262500.00	29460083.83

210201	Тэтгэврийн даатгал	0.00	0.00	21310800.00	20266500.23
210202	Тэтгэмжийн даатгал	0.00	0.00	2487600.00	2385255.62
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	0.00	0.00	1990600.00	1880248.51
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	0.00	0.00	497700.00	455342.06
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	0.00	0.00	4975800.00	4472737.41
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	0.00	0.00	45008500.00	42611987.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	0.00	0.00	5013800.00	2665143.00
210302	Түлш, халаалт	0.00	0.00	36794700.00	36790760.00
210303	Цэвэр, бохир ус	0.00	0.00	3200000.00	3156084.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	0.00	0.00	30270800.00	29342294.00
210401	Бичиг хэрэг	0.00	0.00	2442200.00	2440720.00
210402	Тээвэр, шатахуун	0.00	0.00	14880000.00	14977680.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	-	-	2,695,000.00	1,768,200.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	-	-	9,753,600.00	9,655,694.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	-	-	500,000.00	500,000.00
2105	Нормативт зардал	-	-	800,000.00	800,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	-	-	800,000.00	800,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	-	-	50,850,000.00	6,009,800.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	-	-	28,000,000.00	-
210604	Урсгал засвар	-	-	22,850,000.00	6,009,800.00
2107	Томилолт, зочны зардал	-	-	8,570,000.00	7,088,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	-	-	8,570,000.00	7,088,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	-	-	15,672,600.00	10,672,600.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	-	-	15,000,000.00	10,000,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	-	-	178,600.00	178,600.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	-	-	450,000.00	450,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	-	-	44,000.00	44,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	-	39,150,000.00	39,149,250.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	-	38,150,000.00	38,149,250.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	-	-	1,000,000.00	1,000,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	-	-	29,425,700.00	29,425,700.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	-	29,425,700.00	29,425,700.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	-	-	5,340,100.00	5,340,100.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	-	23,585,600.00	23,585,600.00

213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	-	500,000.00	500,000.00
--------	---	---	---	------------	------------

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

НТ-2

НЭМЭЛТ САНХҮҮЖИЛТИЙН ТАЙЛАН

/ төгрөгөөр /

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	-	51,356,659.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	-	51,271,659.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	-	51,271,659.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	-	7,139,000.00
210104	Урамшуулал	-	7,139,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	-	2,567,040.00
210402	Тээвэр, шатахуун	-	2,567,040.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	41,565,619.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	41,565,619.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	-	85,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	-	85,000.00
222001	Тоног төхөөрөмж	-	85,000.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	-	51,406,807.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	51,406,807.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	45,097,019.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	6,259,788.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	-	50,000.00

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Тэшиг сумын Засаг даргын Тамгын газар нь “Нутаг дэвсгэрийн нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийн төлөвлөгөөг орон нутгийн нөөц боломж, онцлог, улс аймгийн бодлого чиглэлтэй уялдуулан боловсруулж, төрийн шуурхай, ил тод, тэгш хүртээмжтэй үйлчилгээгээр хэрэгжилтийг хангаж ажиллана” гэсэн зорилгын доор таатай орчин, чанартай сургалт, шилдэг үйлчилгээг эрхэм зорилт болгон ажиллаж байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Монгол улсын үндсэн хууль, Монгол улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Татварын тухай хууль, тогтоол шийдвэр, журмыг үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажиллаж байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулж, хэрэгжилт нь үр нөлөөтэй байна.

Дотоод аудит, аудиторын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах дотоод аудитораас шууд тусалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ. Тэшиг сумын Засаг даргын Тамгын газар нь дотоод аудит, аудиторгүй дотоод хяналт шалгалтын ажилтантай тус хяналт нь улиралд нэг удаа үйл ажиллагааны хяналт шалгалтыг хийж байна.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Тэшиг сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Тэшиг сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 88.6 сая төгрөгөөр буюу 9 хувиар буурсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

	/мянган төгрөгөөр/		
Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	0	0	0
Авлага	10,964,522.63	18,622,148.23	(7,657,625.60)

Бараа материал	11,034,200.00	14,937,740.00	(3,903,540.00)
Үндсэн хөрөнгө	1,045,523,740.08	945,351,192.18	100,172,547.90
Нийт хөрөнгө	1,067,522,462.71	978,911,080.41	88,611,382.30
Өр төлбөр	0	876,271.00	876,271.00
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	200,665,855.00	200,665,855.00	0
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	1,067,522,462.71	978,911,080.41	88,611,382.30

Дээрх хүснэгтээс харахад, 2022 он өмнөх оны үзүүлэлтээс нөлөө бүхий өөрчлөлт гарсан үндсэн хөрөнгийн дансны талаар товч тайлбарлан бичнэ.

Нийт хөрөнгө буюу үндсэн хөрөнгө буурсан нь тоног төхөөрөмж, барилга, программ хангамж шилжүүлэн авч 192.4 сая төгрөгөөр нэмэгдүүлсэн бол 58.4 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө акталж устгасан байна. Үндсэн хөрөнгийн хэмжээ өмнөх оноос 100.1 сая төгрөгөөр буурч, нийт хөрөнгө 88.6 сая төгрөгөөр мөн буурсан үзүүлэлттэй байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг төсвөөс 485.2 сая, үйл ажиллагааны орлогоос 0.1 сая, нийт зарлагыг 485.3 сая төгрөгөөр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн төслийн саналыг 485.3 сая төгрөгөөр өгсөн боловч тус саналаас зардлыг 38.6 сая төгрөгөөр бууруулж, 446.7 сая төгрөгөөр баталсан байна. Энэ нь төсвийн төслийг бодитой, үндэслэлтэй төлөвлөсөн боловч үндсэн хөрөнгө бэлтгэх саналыг хасаж баталсан шалтгаалсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант оны батлагдсан төсвийг 38.6 сая төгрөгөөр бууруулж тодотгосон байна. Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 8 хөтөлбөрийн 109 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 485.2 сая төгрөгийг төсвөөс, 0.1 сая төгрөгийг үйл ажиллагааны орлогоос бүрдүүлэхээр байна.

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 498.2 төгрөгийн санхүүжилт олгож, үйл ажиллагааны орлого 0.23 сая төгрөгийг төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 434.1 сая төгрөг буюу 99 хувьтай байгаа нь үндсэн үйл ажиллагааны зардлын төсвийг 12.8 сая төгрөгөөр дутуу зарцуулсантай холбоотой байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөгөөр/					
д/д	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
1	Үндсэн үйл ажиллагааны зардал /80101/	298645900	286243753,46	12402146,54	95,8
2	Баг хорооны үйл ажиллагааны зардал /80106/	60543200	60183720,42	359479,58	99,4
3	Нийтлэг үйлчилгээ /80112/	11935400	11935347	53	99,9
4	Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж /80802/	24085600	24085600	0	100
5	Сонгуулийн үр дүнгээр чөлөөлөгдсөн /80815/	5340100	5340100	0	100
6	Орон нутгийн нөөц хөрөнгө /81102/	32400000	32400000	0	100
7	Хур хог хаягдал, орчны бохирдол /82212/	8920000	8919824	176	99,9
8	Улсын их баяр наадам /82801/	5000000	5000000	0	100

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Тэшиг сумын Засаг даргын Тамгын газар нь 2022 оны санхүүгийн тайлангаар нэмэлт санхүүжилтийн дансаар 51.3 сая төгрөгийн орлого орж 51.3 сая төгрөгийн зарлага гарч 0.05 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.5.4 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн

Тэшиг сумын Засаг даргын тамгын газарт төсөл хөтөлбөр хэрэгжээгүй байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Тэшиг сумын Ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулахтай холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газрын Аудитор Б.Энхтөр гүйцэтгэж, хяналтыг Аудитын менежер Ж.Энхцоодол, Дарга, Тэргүүлэх аудитор Б.Эрдэнэ нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Тэшиг сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 01 дүгээр сарын 24-ны өдрийн 03/16 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 1.5 хувиар сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг дунд гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2022 оны бусад 551.3 сая төгрөгөөс 80 хувиар буюу 6.6 сая төгрөгөөр, тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор байгууллага алба хаагчдын хурал цуглаан, сургалт семинарыг цахимаар зохион байгуулж үүнээс албан томилолтын зардал, шатахууны зардлыг хэмнэж ажилласан. Мөн байгууллагын дотоод сүлжээг ашиглаж байгууллагын бичиг хэргийн зардлыг хэмнэсэн зэрэг арга хэмжээ авч ажиллажээ.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

2022 оны Шилэн дансны мэдээллийн Шилэн дансны тухай хуулийн дагуу бүрэн мэдээлж ажиллажээ.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Жолоочийн тооцооны хуудас болон албан томилолтоор явсан гэх мэт анхан шатны баримтын бүрдэлгүй батлагдсан төсвийн зориулалт бус зарцуулсан нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.7 дах “Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно” гэсэн заалтыг мөрдөж ажиллаагүй.

Шийдвэрлэсэн нь:

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 дэх “Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах”

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалт бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд шалгасан зүйлийг холбогдох шалгуурт нийцсэн гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар 3 зөвлөмж 1 албан шаардлага хүргүүлж энэ хүү зөвлөж, албан шаардлагын биелэлтийг 2022 оны 05 дугаар сарын 11-ний өдрийн 01/132 тоот албан бичгээр биелэлтийг хангаж ажиллажээ.

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Тэшиг сумын Засаг даргын Тамгын газрын санхүүгийн тайланд завсрын аудит хийгээгүй байна.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх аудитаар 3 зөвлөмж 1 албан шаардлага хүргүүлж энэ хүү зөвлөж, албан шаардлагын биелэлтийг 2022 оны 05 дугаар сарын 11-ний өдрийн 01/132 тоот албан бичгээр тогтоосон хугацаанд биелэлтийг хангаж ажилласан байна.

Хүснэгт 4 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт					
Албан шаардлага	1	289,631,170	1	289,631,170	100
Зөвлөмж	3	2,558,000	3	2,558,000	100
Нийт дүн	4	292,189,170	4	292,189,170	100

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Анхан шатны баримтын бүрдлийг хангаж ажиллах, авлага болон өр төлбөр үүсгэхгүй байх, батлагдсан төсвийн зориулалтын дагуу үр ашигтай зарцуулах.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 12.4 сая төгрөгийн зөрчил¹ илэрснээс, 0.8 сая төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоож, 11.1 сая төгрөгийн албан шаардлага хүргүүлж, 0.6 сая төгрөгийн зөвлөмж өгсөн.

Үүнээс хууль хяналтын байгууллагат шилжүүлсэн, хариуцлага тооцуулах албан шаардлага хүргүүлээгүй байна.

5.1 Төлбөрийн акт

1. Томилолтын зардлаас 568,000 төгрөгийг илүү олгосон нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 дэх "Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах" гэсэн заалтыг мөрдөж ажиллаагүй.
2. Жолоочийн тооцооны хуудас болон албан томилолтоор явсан гэх мэт анхан шатны баримтын бүрдэлгүй батлагдсан төсвийн зориулалт бус зарцуулсан нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 дэх "Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах" гэсэн заалтыг мөрдөж ажиллаагүй.

5.2 Албан шаардлага

1. Эрх бүхий албан тушаалтны буруутай шийдвэрээс ажлаас чөлөөлөгдсөн "Тэшиг-Ус" ОНӨААТҮГ-ын захирал С.Баярсайханд ажилгүй байсан хугацааны цалин 10.1 сая төгрөгийг шүүхийн шийдвэрийн дагуу байгууллагаас төлсөн ч буруутай албан тушаалтнаар байгууллагын хохирлыг барагдуулах. Үүнийг Захиргааны ерөнхий хуулийн 103 дугаар зүйлийн 103.1-д "Иргэн, хуулийн этгээдийн хохирлыг барагдуулсны улмаас өөрт учирсан хохирлыг захиргааны байгууллага Иргэний хуулийн 498.5-д заасны дагуу гэм буруутай этгээдээр буцааж төлүүлнэ." гэсэн заалтыг үндэслэл болгов.
2. 2021 онд өр төлбөр үүсээгүй, 2022 онд байгууллагат өгөх 0.8 сая төгрөгийн өр үүсгэж Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2.5 дахь заалтыг зөрчсөн.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Ажилчид, тээвэр шатахуунтай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: /Нөхцөл байдал, үр дагавар, нийцээгүй хууль тогтоомж, стандартын заалтыг бичих/

2022 онд үүссэн ажилчидтай холбоотой 0.34 сая төгрөг, тээвэр шатахууны 0.25 сая төгрөгийн авлагыг барагдуулж ажиллах.

Өгсөн зөвлөмж:

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8 дахь "төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх"

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 05 дугаар сарын 25-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

		/мянган төгрөгөөр/	
	Нийт зөрчил		Үүнээс

¹ Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

